

Није било лако окупити у једну интересну групу четири државе-цивилизације: Бразил, Русију, Индију и Кину. Пошло је то за руком Америци. Неоспорни лидер планете са краја двадесетог века својом жељом за апсолутном влашћу у виду „новог светског поретка“ и планом да дугорочно контролише све релевантне процесе у свету изазвао је нагло приближавање и окупљање ових земаља. И уместо да присуствујемо „крају историје“, сведоци смо готово тренутне промене светских односа и нових геополитичких планова, стратегија и повезивања. БРИК својом појавом није само створио мултиполарност и јасну жељу да промовише и штити своје интересе, већ је покренуо и преиспитивање односа у самом готово идиличном (на изглед) савезу које предводи Америка. ЕУ, Јапан и многобројни сателити Америке у ситуацији су да проналазе своје интересе под знатно другачијим околностима и на другим адресама него до сада.

Поред жеље да се Америци ограничи могућност да системом који је у дужем периоду градила и силом свог оружја обезбеђивала, а инсталирањем долара као резервне светске валуте, себи и својим партнерима обезбедила привилеговано место у светској привреди (зарад извлачења екстра профита из целог света), БРИК је отворио неслућене могућности сарадње две најмногољудније земље на планети, са друге две које имају највеће природне ресурсе на планети. Компатибилност људских и природних ресурса ових земаља је фрапантна. Раст светске тражње сада 70% зависи од БРИК-а. Сигуран раст у реалном сектору привреда ових земаља у следећих 15 до 20 година постао је сигнал за оснивање неких од најпрофитабилнијих инвестиционих фондова на западу. Уз већ сад јасну препознатљивост и војне компоненте које сигурно неће ником на свету дозволити доминацију над ресурсима потребним за одржив развој и напредак на планети, БРИК се и у западним аналитичким круговима процењује као могући нови мотор развоја човечанства.

Право је питање да ли заиста постоје реални услови и могућности да се то догоди? Као прво, у свим предвиђањима озбиљних инвестиционих центара, привреде ових земаља на средњи рок постаће доминантне у свету и представљаће места са највећом производњом материјалних добара, а у усто време, оне ће представљати и апсолутно нове лидере у повећању светске тражње. Тако јак „хардвер“ сигурно ће бити подржан и одговарајућим „софтвером“, јер се пренос нових знања и технологија по свету сада

Да ли је БРИК нови мотор светске економије?

Пише: Милан Пурић
среда, 19 август 2009 17:54

обавља готово тренутно. И по броју младих, високообразованих људи, БРИК ће бити природно окружење за настајање нових научних и технолошких револуција. Полако пролази време великих сеоба „мозгова“ са Истока на Запад и тако престаје један од начина највеће експлоатације природних ресурса на планети. Услови за научни развој и улагања у нове науке и технологије полако се изједначавају у свим земљама способним да учествују у стратешким геополитичким играма.

Ресурси којима располаже Бразил састоје се од скоро неограничених енергетских потенцијала која најновија истраживања резерви нафте и гаса само додатно потврђују. Богатство у осталим минералним ресурсима, осим што се зна да су највећа на свету, често су још увек и за саме Бразилце тајна. Ова највећа земља Јужне Америке тренутно је један од светских лидера у пољопривредној производњи, а такође је и земља са веома брзим растом у области челика, аутомобилске индустрије, петрохемије, авио индустрије, индустрије наоружања, и потрошачких добара. Становништво Бразила брзо се увећава и динамичност младих људи свакако ће бити један од најважнијих потенцијала које ова земља у будућности има.

Русија као највећа земља на планети располаже и највећим природним ресурсима у области енергетике: нафта, гас, угаљ, хидро потенцијали – основа су на којој су у тој земљи створени светски велики комплекси петрохемија и осталих такозваних тешких индустрија које су велики потрошачи енергената. Иако се сматра да руска технологија није увек на светском нивоу, то је земља која у области појединих војних технологија представља свакако лидера у свету. Сила руског оружја гарант је неповредивости огромног простора те државе као и њених савезница (међу које спада и Кина). Потенцијали које Русија има у пољопривреди, а који у прошлости нису адекватно коришћени, представљају потенцијал који се убрзано развија поготово у јужним деловима земље. За заговорнике хладног рата скоро је невероватан призор најмоћнијих (за сада) америчких трактора како од раног јутра ору непрегледне руске просторе. С обзиром на циклично глобално отопљавање, само се могу претпоставити могућности које ће ова земља имати у пољопривреди – повећањем годишње температуре за неколико степени. Огромни простори претвориће се у потенцијално највеће изворе хране на свету. Основана слабост руског развојног потенцијала представља негативни демографски фактор. Како је руски премијер Владимир Путин то у неколико наврата веома добро елаборирао у јавности, држава мора најозбиљније да се позабави тиме, а имајући у виду одлучност коју је у више пута демонстрирао, то ће се сигурно и догодити. Поред тога и предвидљиво политичко вођство Русије у наредним деценијама то гарантује.

Кина као предвидљиви највећи економски цин, наредних деценија преставаће енигму за све, осим за саму себе. Као једна од најстаријих цивилизација са темељима које има у

Да ли је БРИК нови мотор светске економије?

Пише: Милан Пурић
среда, 19 август 2009 17:54

свим областима људског стваралаштва, представља можда најбољи пример државе-цивилизације. У таквим државама стратегије се праве десетинама и стотинама година унапред. И поред повремених одступања (углавном због утицаја нових технологија на развој) од планираног, њихова стремљења су вечна. Кина, тренутно највећа фабрика на свету, први пут је, по производњи у 2008, претекла и доскорашње незамисливо великог и несавладивог великана у тој области – Америку. Компјутеризација и примена нових технологија на овако великом тржишту, један је од већих адута. Главни потенцијали Кине свакако су људски ресурси. Ту спада и систем који је способен да брзо доноси велике економско-политичке одлуке и да га брзо реализује. Најбрже нарастајуће тржиште и нови лидер у порасту светске тражње у свету, способен да у кризним временима надомести смањене извозне могућности, представља сигуран ослонац овој земљи. Централизовано планирање удружено неспутаном приватном иницијативом, а одлично подупрто савременим, пре свега компјутерским технологијама, показало се као најбољи одговор на светску кризу и бурне поремећаје међународних привредних односа, како је то унапред најавио БРИК. Брзом интервенцијом Кина је успела да смањену тражњу на међународном тржишту, пре свега Америке, надомести повећаном унутрашњом потрошњом, те ће ове кризне године имати раст БДП преко 8%.

Индија, која је по речима Били Гејтса (сигурно најваћег ауторитета у тој области) најјача у сфери најпрофитабилније од свих индустрија софтвера. Годишњи приходи Индије само у области „продаје памети“ (бесплатни кол центри, рачуноводствене услуге, медицинска дијагностика) достиже преко сто милијарди долара. Поред тога, то је и свакако највећи произвођач сировина и полипроицоцоа за фармацеутску и хемијску индустрију (а да не говоримо о екологији). Пољопривредна производња која је у светским размерама велика, све више се базира на најновијим технологијама и примени науке што им омогућава и све веће задовољење потреба популације која броји добро преко милијарде. Нагли раст и осталих индустрија (ауто, челика, петрохемије) само је сигнал да се и ова држава-цивилизације налази у несагледиво великом развојном циклусу.

Из овог кратког описа неких од главних потенцијала земаља БРИК-а, види се да им ресурси за глобално вођство не недостају. Шта би онда могло да преставља препреку у глобалној развојној причи на чијем би челу била ова група земаља?

Претпоставка за одрживо глобално развојно вођство свакако представља стабилно пословно окружење. По западним аналитичарима, а поготово политичарима, то земље БРИК-а не поседују. Пословно окружење у овим земљама, а пре свега корупција, представља проблем који ће се решавати деценијама, а достизање међународних стандарда представљаће главни проблем у напретку ових земаља. Бирократизовани државни апарати представљају препреку лакоћи пословања, односно доношења

Да ли је БРИК нови мотор светске економије?

Пише: Милан Пурић
среда, 19 август 2009 17:54

пословних одлука које се брзо и лако могу применити. Све ово, уз наводно непостојање владавине права представља разлог недостатка пословног поверења како домаћих, тако и страних инвеститора који гарантују наставак динамичног развоја ових земаља. Интересантно поглавље у развоју БРИК земаља представља демографски изазов који у њима има директан утицај на социјалну стабилност као један од главних услова стабилног дугогодишњег развоја. Посебно западне аналитичаре забрињава недостатак отворености ових друштава и могућност прихватања нових стандарда и понашања уобичајеним у западним демократским друштвима. Ниска продуктивност, велика урбанизација и неравномерна расподела друштвеног профита су места на којима застаје полет у овој асоцијацији. Кинезе мора да брине старење нације, а Руси су сами себи највећи непријатељи (алкохол и бела куга). Аналитичке, а поготово политичке примедбе представници ових земаља одбацују као нерезумевање функционисања ових друштава од стране Запада. Недобронамерност и злурадост се тумачи као покушај да се путем медијске сатанизације заустави или успори неминован ток историје и да се становништво западних и осталих земаља што дуже држи у медијском мраку, зарад очувања стечених привилегованих позиција.

Како саме по себи нису кохезиона група, унутрашње противречности и притајена места могућих озбиљнијих размимоилажења у оквиру БРИК-а свакако постоје и представљају једну од могућности за нејединство унутар њих. Како се из прошлости види, три азијска члана већ су у прошлости бивали у међусобним сукобима, па чак и краткотрајним ратовима. Присетимо се сукоба Индије и Кине на Хималајима 1962, или сукоба на реци Усури у Сибиру пре мање од 40 година на кинеско руској граници, где су ове две земље имале жешћи сукоб својих оружаних снага. Иако су у међувремену ове земље постале чак и чланице веома важне Шангајске организације за сарадњу, пандану НАТО савеза у Азији, чији је циљ управо спречавање и ширење западне војне алијансе у овај регион, то не искључује неке нове, поготово економске проблеме између ових земаља. Индијска асоцијација привредних комора ФИЦЦИ, управо је објавила да су њене чланице веома забринуте за нагли увоз кинеске робе на индијско тржиште. Како је кинеска роба често јефтинија од индијске за 20 до 40%, то зауставља раст индиских малих и средњих предузећа и приозводи додатну незапосленост која је један од већих индијских проблема. Позивајући владу на отворени протекционизам сигнализира незадовољство индијских привредника стањем у односима Кине и Индије на привредном плану. Такође, Кина у брзо нарастајућој индијској индустрији види не само локалног конкурента, већ због сличне мреже имиграната који су главни продавци и промотери њихових роба по свету – и глобалног конкурента. Нагли развој кинеске војне индустрије (као уосталом и свих других) за Русију представља изазов, макар само као сужавање њиховог највећег тржишта у тој области. Нешто слично дешава се и у Индији, где се у простор у тој области убацује Америка, желећи да се наметне као главни партнер у развоју свих видова индијске армије, а поготову морнарице и наравно нуклеарних реактора, где је до скоро Русија била неприкосновени лидер. Но, за сада су то периферна дешавања ако се имају у виду заједничка безбедоносна, енергетска и друга много важнија питања. Бразил до скоро једна од највише задужених земаља, ускоро ће постати један од битних светских финансијера. Реализацијом и отварањем нових налазишта нафте и гаса

Да ли је БРИК нови мотор светске економије?

Пише: Милан Пурић
среда, 19 август 2009 17:54

постаће и један од главних центара за одређивањ цена енергената на светском тржишту, а имајући у виду да већ сада своје потребе за горивима са 80% задовољава сопственом производњом био горива, сигурно ће бити за умереније цене осталих фодсилних енергената, које ће извозити по целом свет. Кина је већ купила велике количине нафте и гаса од Бразила, а уговор је склопљен у националним валутама као потпора новој светској монетраној политици која се неће заснивати на долару. Свако снижавање цена ове врсте енергената представља директан удар на руски буџет и њихов динамичан развој, па је стога и ово једно од места где су могућа размимоилажења унутар БРИК-а. Интересантно је да је на првом самиту вођа земаља БРИК-а, успорена замисао на реализацији нове светске валуте која би заменила долар. Иако је ово био један од најважнијих захтева са првог званичног заједничког појављивања министара спољних послова у Јекатеринбургу маја 2008, на овогодишњем самиту лидера ових земаља то питање мало је скренуто у страну, првенствено због велике руске и кинеске потребе да смање своја потраживања у доларима која имају у САД и другим земљама.

Но, унутрашње противречности нису једини и највећи проблем са којим се ове земље сусрећу на путу ка остваривању нове геополитичке ситуације која би била знатно различита од доскорашње. Нова активна политика према овим земљама од стране Америке и њених савезника састоји се свакако од покушаја да се међусобне везе земаља БРИК-а што више ослабе, а њихов сада већ евидентан утицај у свету умањи. Американци раздвајањем приоритета на економске, о којима ће у будућности углавном разговарати са Кином, и војно-политичке, о којима ће се договарати са Русијом, желе да различито рангирају БРИК земље и увуку их у међусобна сумњичења о стварним намерама. Бразил је у том сценарију предвиђен као земља која би у америчком интересу контролисала регион Јужне Америке. Са Индијом се, пак, развија пуна сарадња у нуклеарном и поготово војном подручју, као једином правом демократијом достојном највећих инвестиција за које Америка има интерес.

И док се у свету убрзано воде полемике који је од путева опоравка светске привреде најбољи: јапански умрежени капитализам, евро дириговани капитализам или можда државни, интервенционистички амерички капитализам, Кинези доказују да се њихов социјалистички капитализам у ауторитативној изведби понајбоље држи, а друштво му прави капиталистички социјализам индијског типа.

Преседник Обама (и његови саветници) греша када изјављује да ће Америка и Кина водити главни дијалог током 21. века. Најинтересантнији дијалог и надметање две супер државе-цивилизације најстарије на свету, Индије и Кине, обележиће овај век, а поготово његову другу половину.